

information programme / S. V. Fus, M. Y. Yashchur // Sports Medicine - 2010. - № 1/2. S. 113 - 119.

12. Topical problems of sports medicine. New trends in athletes' nutrition / K. M. Milashius, R. Y. Dadelane // Sports medicine. – 2011/ - No 1/2 . – 100-103р.

13. Topical problems of sports medicine. Impact of the "Black devil" produce of heightened biological value upon body adaptive processes to physical loads / R. G. Mohan, S. M. Shyrefs // Sports medicine. – 2011/ - No 1/2 . – 100-103р.

14.. Oleinik SA Sports pharmacology and dietetics / SA Oleinik, LM Gunina - M.: Dialectics, 2008. - 250.

Петришин О.В.

**Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»
м. Полтава**

ЗАКОНОДАВЧО-ПРАВОВА БАЗА ТА ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджуються аспекти ефективності методики фізичного виховання студентів медичних спеціальностей, що ґрунтуються на інтеграції законодавчо-правової бази у практику професійно-прикладної фізичної підготовки в процесі навчальних і самостійних занять. Як показав аналіз наукової літератури, на сьогодні відсутнє спеціальне наукове дослідження, в якому б системно висвітлювалась методика професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих медичних навчальних закладів. Питання, що розглядається, переважно розробляється зарубіжними авторами і містить окремі технології підвищення професійної фізичної культури фахівців конкретного профілю. Таким чином, потребують теоретичного узагальнення питання генези професійно-прикладної фізичної підготовки в освітній практиці вузів медичного профілю; вивчення законодавчо-правових засад та сучасної практики професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх лікарів до трудової діяльності. Крім цього, важливим є обґрунтування методики ППФП студентів вищих медичних навчальних закладів у контексті новітніх запитів розвитку системи вищої освіти та професійної діяльності лікаря. Перебудова освіти в руслі Болонського процесу передбачає впровадження нових методів навчання, ступеневої системи освіти, нових кредитно-модульних технологій, інформаційних технологій, відмову від авторитарного нормативного підходу, що є новим якісним етапом в історії вузівської освіти. Сучасні зміни техніко-технологічних засад виробництва, структури трудових зусиль і функціональної ролі людини, орієнтирів в економіці і політиці вимагають розробки ефективного програмно-нормативного забезпечення технологій організації професійно-прикладної фізичної підготовки студентів.

Контекст-аналіз програми фізичного виховання показує, що 34 % змісту існуючої програми ВНЗ присвячено ППФП. Одним з головних критеріїв ефективності фізичного виховання випускників вищого навчального закладу є знання основ ППФП і умінь застосовувати їх на практиці, а також виконання відомчих нормативів ППФП. Отже, викладений матеріал існуючих проблем обумовлює необхідність дослідження і теоретико-методичного обґрунтування системи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих медичних навчальних закладів на засадах законодавчо-правового поля.

Ключові слова: законодавчо-правові засади, специфіка професійної діяльності лікаря, напрямки підготовки, професійно-прикладна фізична підготовка, психофізичні навантаження, прикладне значення, фізичне виховання, додаткова фізкультурна освіта, модель формування прикладних знань, умінь і навичок, трудова діяльність, студенти-медики.

Петришин А.В. «Законодательно-правовая база и практика профессионально-прикладной физической подготовки как основа формирования готовности будущих врачей к трудовой деятельности» исследуются аспекты эффективности методики физического воспитания студентов медицинских специальностей, которые основываются на интеграции законодательно правовой базы в практику профессионально прикладной физической подготовки в процессе учебных и самостоятельных занятий.

Ключевые слова: законодательно правовые принципы, специфика профессиональной деятельности врача, направления подготовки, профессионально прикладная физическая подготовка, психофизические нагрузки, прикладное значение, физическое воспитание, дополнительное физкультурное образование, модель формирования прикладных знаний, умений и навыков, трудовая деятельность, студенты-медики.

Petrishin A.V. "Legislatively-legal base and practice of the professionally-applied physical preparation as basis of forming of readiness of future doctors to labor activity. The aspects of efficiency of methodology of P.E of students of medical specialties that are base on integration of legislatively-legal base in practice of the professionally-applied physical preparation in the process of educational and independent employments are investigated in the article .

As an analysis of scientific literature showed, the special scientific research methodology of the professionally-applied physical preparation of students of higher medical educational establishments was system illuminated in that is absent for today. A question that is examined is mainly developed by foreign authors and contains separate technologies of increase of professional physical culture of specialists of certain profile. Thus, need theoretical generalization of question of genesis of the professionally-applied physical preparation educational practice of institutions of higher learning of medical profile; study of legislatively-legal principles and modern practice of the professionally-applied physical preparation of future doctors to labour activity. Except it, important is a ground of methodology of ППФП of students of higher medical educational establishments in the context of the newest queries of development of the system of higher education and professional activity of doctor. Alteration of education in the river-bed of Болонського of process envisages introduction of new methods of studies, sedate system of education, credit-module NT, information technologies, abandonment from authoritarian normative approach that is the new quality stage in history of institution of higher learning education. The modern changes of technic-technology principles of production, structure of labour efforts and functional role of man, reference-points in an economy and politics require development of the effective programmatic-normative providing of technologies of organization of the professionally-applied physical preparation of students. The Context-analysis of the program of P.E shows that 34 % maintenances of the existent program INSTITUTION of higher learning it was sanctified to ППФП. One of main criteria of efficiency of P.E of graduating students of higher educational establishment there is knowledge of bases of ППФП and ability to apply them in practice, and also implementation of department norms of ППФП. Thus, the expounded material of existent problems stipulates the necessity of research and theoretic-methodic ground of the system of the professionally-applied physical preparation of students of higher medical educational establishments on principles of the legislatively-legal field.

Key words: legislatively-legal principles, specific of professional activity of doctor, directions of preparation, professionally-applied physical preparation, psychophysical loading, applied value, P.E, additional athletic education, model of forming of the applied knowledge, abilities and skills, labor activity, students-physicians.

Постановка проблеми та її зв'язок з іншими дослідженнями. Теорія і практика професійної підготовки фахівців вищих медичних навчальних закладів як педагогічна проблема взаємопов'язана із соціально-економічним розвитком суспільства, перебуває в центрі уваги учених та педагогів-практиків. Як вказує І. Косарев, «Навчання лікаря XXI століття має зводитися до здатності людини не тільки визначати причинно-наслідкові зв'язки і на їх основі через симптоми і синдроми встановлювати діагноз, дотримуватися в лікуванні встановленої концепції, а й урахувати багатофакторність розвитку процесів, що відбуваються в природі. Для цього потрібні інші критерії оцінки фактів і подій, інший шлях формування професійного мислення, інший стиль життя». Новим підходом до вирішення проблем професійної підготовки майбутніх лікарів у процесі навчання є утвердження прикладного значення фізичного виховання, формування мотивації до занять фізичними вправами, добір необхідних та корисних засобів і методів з урахуванням фізичного розвитку, стану здоров'я, кар'єрних очікувань студентської молоді.

Для детального вивчення проблеми підготовки молоді до майбутньої трудової діяльності у медичній сфері, формування в студентів ціннісного ставлення до власного здоров'я та здоров'я навколишніх засобами фізичної культури і спорту, необхідно здійснити аналіз та узагальнення, об'єктивну інтерпретацію даних, отриманих із різних наукових галузей (педагогіка, теорія і методика фізичного виховання, гігієна, фізіологія, психологія та ін.)на основі наукових підходів, що використовуються сучасними вченими. Ми переконані, що вивчення проблеми професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих навчальних закладів має ґрунтуватися на загальних принципах наукового пошуку: об'єктивності, цілісності, детермінізму, термінологізму, міждисциплінарності, всебічності, прогностичної спрямованості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження засвідчує, що на сьогодні не існує єдиного погляду на розуміння сутності професійної підготовки. У педагогічній енциклопедії *професійна підготовка* тлумачиться як «сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей особистості, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної праці за обраною професією; процес повідомлення учням відповідних знань і вмінь». Нам імпонує розуміння поняття «професійна підготовка» В. Наумчуком як системи організаційних і педагогічних заходів, що забезпечують формування в особистості професійної спрямованості знань, умінь, навичок і професійної готовності до певної діяльності.

Дослідники [3,5] справедливо відносять умови праці медичних працівників до найбільш складних і напружених видів людської діяльності, що характеризується значними розумовими й фізичними навантаженнями (вимагають стійкості уваги, швидкої реакції, координації рухів, витривалості, високої працездатності). Тож важливою складовою професійного становлення майбутніх лікарів є фізична підготовка, яка спрямована на обов'язкове формування у студентів-медиків професійних рухових дій та прикладних навичок. Ураховуючи вищезазначене, дослідження проблеми професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх лікарів зумовило використання особистісного підходу, оскільки «...функціонування освітньо-виховних систем має спрямовуватись на педагогічну підтримку становлення і розвитку суб'єкта освіти як самостійності,

автора і творця своєї долі, як особистості із багатьма значущими для суспільства і самої людини характеристиками».

Означені тенденції певною мірою відобразились і в дослідженні проблеми професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих медичних закладів.

У цьому аспекті варто відзначити праці науковців, в яких здійснено комплексний аналіз особливостей професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих навчальних закладів, у тому числі, медичних. Так, означена проблема опосередковано розглядається Ю. Суворовим та В. Платоною (2006), Р. Раєвським і М. Калнишевським (2010); Л. Пилипеем (2011) та ін [4,7]. Дослідниками здійснено аналіз індивідуальних психофізіологічних, інтелектуальних особливостей представників різних професій і на цій основі обґрунтовано ефективні засоби ППФП, адекватних вимогам, що висуваються до кожної професій (або груп професій) в умовах ринкової економіки. Так, вітчизняний дослідник Л. Пилипей відносить професію майбутніх лікарів до представників комунікативної групи спеціальностей, для якої характерні значні психофізичні навантаження. Відповідно до цього, на думку науковця, специфіка професійної діяльності лікаря висуває високі вимоги до стану його здоров'я (фізіологічних функцій центральної нервової системи, зору, м'язово-серцевої судини, дихальної системи) та психофізичної працездатності (високий обсяг, розподілення, переключення, концентрація, стійкість уваги; розвинута короточасна і довготривала пам'ять; словесна і емоційна стійкість, витримка; силова, статична витривалість м'язів шиї, тулуба, ніг тощо). Окремо слід вказати на дисертаційні дослідження, в яких здійснено аналіз деяких аспектів професійно-прикладної фізичної підготовки студентів медичного профілю. Так, А. Дяченко (1997) [3] обґрунтувала зміст ППФП студентів-стоматологів, розробила комплексну програму такої підготовки та методичні рекомендації щодо її використання. В. Павлов (2000) здійснив узагальнення багаторівневої системи професійно-прикладної фізичної підготовки лікарів-стоматологів (хірургів, терапевтів, ортопедів) в системі неперервної освіти та розробив модель формування прикладних знань, умінь і навичок майбутніх фахівців, необхідних для успішної професійної діяльності за спеціальністю. В. Мандриков (2002), у свою чергу, розробив систему ППФП студентів-медиків у процесі самоосвіти та самовиховання. Дослідником акцентовано необхідність формування мотивації молоді до підвищення рухової активності, зміцнення і збереження здоров'я у ході самостійних занять нетрадиційними видами спорту, спеціалізованими дихальними вправами, релаксаційними та лікувально-профілактичними засобами, біологічно-активними харчовими добавками. На основі узагальнення пріоритетних фізичних якостей, необхідних для професійної діяльності медичних працівників, С. Моїсеєнко (2006) створив експериментальну методику додаткової фізкультурної освіти професійно-прикладного спрямування для студентів медичних вищих навчальних закладів. О. Селюжицька (2008) узагальнила методичні особливості підвищення фізичного стану в контексті професійної готовності студенток стоматологічного факультету медичного вузу з низьким рівнем мотивації до фізкультурної діяльності. У ході інструментального дослідження М. Кондратьєва (2011) визначила ефективні шляхи корекції стану здоров'я, монофункціональних показників і рівня фізичної підготовленості студентів-медиків основної та медичної групи в процесі варіювання видів та організаційних форм їхньої рухової активності.

На основі узагальнення наукових підходів, обґрунтованих в означених дослідженнях сучасних учених та педагогів-практиків, під професійно-прикладною фізичною підготовкою студентів вищих медичних навчальних закладів ми пропонуємо розуміти спеціально організований цілеспрямований процес формування необхідного рівня готовності (морфологічної, функціональної та психофізичної) до активного навчання та праці за обраною спеціальністю, що відповідає вимогам професійної діяльності і забезпечує особистісне оволодіння цією діяльністю й досягнення в ній високих показників, і віддзеркалює рівень індивідуально - професійної культури майбутніх лікарів. Утім, як показав аналіз наукової літератури, на сьогодні відсутнє спеціальне наукове дослідження, в якому б системно висвітлювалась методика професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих медичних навчальних закладів. Питання, що розглядається, переважно розробляється зарубіжними авторами і містить окремі технології підвищення професійної фізичної культури фахівців конкретного профілю.

Мета роботи – таким чином, потребують теоретичного узагальнення питання генези професійно-прикладної фізичної підготовки в освітній практиці вузів медичного профілю; вивчення законодавчо-правових засад та сучасної практики професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх лікарів до трудової діяльності. Крім цього, важливим є обґрунтування методики ППФП студентів вищих медичних навчальних закладів у контексті новітніх запитів розвитку системи вищої освіти та професійної діяльності лікаря.

Виклад основного матеріалу дослідження. В історії розвитку сучасної вищої освіти, зокрема і медичної, в Україні, на наш погляд, можна виділити два ключових аспекти, що визначили специфіку її змісту та структури. Перший аспект пов'язуємо зі здобуттям нашою державою незалежності (1991), що зумовило оновлення системи освіти, розроблення законодавчих та нормативних актів для її повноцінного функціонування. Другий – із приєднанням України до Болонського процесу (1994), що визначило її орієнтування на європейські стандарти підготовки фахівця [2]. Освітнє право в Україні ґрунтується на законодавчій базі, яка створена на основі Конституції України. Законодавство України спрямоване на забезпечення права на освіту, доступність і безоплатність середньої професійно-технічної і вищої освіти в державних навчальних закладах. Правові відносини у цій сфері регулюються законами України "Про освіту", "Про вищу освіту", постановою Кабінету

Міністрів “Про затвердження державної програми розвитку вищої освіти”, наказами МОН України, зокрема Положенням про організацію навчально-виховного процесу у ВНЗ [1,2].

Організація навчально-виховного процесу з фізичного виховання та масового спорту у вищих навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форм власності базується на законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фізичну культуру і спорт»; Національній доктрині розвитку освіти, затвердженій Указом Президента України від 17.04.2002 № 347; Указі Президента України «Про пріоритети розвитку фізичної культури і спорту в Україні» від 21 липня 2008 р. № 640; Положенні про державний вищий навчальний заклад, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.96 № 1074 (зі змінами); Положенні про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затвердженому наказом Міністерства освіти України від 02.06.93 № 161, зареєстрованому у Міністерстві юстиції України 23.11.93 за № 173, інших актах з питань освіти та фізичного виховання [1,2]. Основоположним програмним документом, що визначає державну політику у галузі фізичного виховання на період становлення національної системи освіти в Україні, є Концепція фізичного виховання. Вона є основним документом для практичної діяльності всіх органів, структур і осіб, які організують і здійснюють процес фізичного виховання, формують його організаційно-педагогічні основи, програмне, нормативне, наукове та матеріально-технічне забезпечення. Держава на законодавчому рівні захищає інтереси громадян у сфері фізичної культури і спорту, розвиває фізкультурно-спортивну індустрію та інфраструктуру, заохочує прагнення населення зміцнювати своє здоров'я, вести здоровий спосіб життя.

Кількість ВНЗ у державі та різноманітність професій у сучасному суспільстві зумовлюють таке явище, як розробка регіональних відомчих та авторських програм [3], в основу яких покладено державну базову програму, яка ґрунтується на організаційно-правових нормах. Зміст програм формується відповідно до динамічних замовлень суспільства і виробництва на фахівців, які разом з високоякісною професійною підготовкою мають високий рівень особистої фізичної культури, здоров'я, психічно загартовані, володіють фізичними якостями і навичками, а також знаннями, котрі дають їм можливість вдосконалюватися, реалізувати набуте [5]. Аналіз літературних джерел показав, що головною метою вказаних програм є: послідовне формування фізичної культури особистості фахівця відповідного рівня освіти («бакалавр», «спеціаліст», «магістр») [2]. Для адаптації до сучасних вимог виробництва згідно з Болонською конвенцією, яка передбачає подальшу гуманізацію і демократизацію навчального процесу, було видано наказ Міністерства освіти і науки України від 04.07.2005 № 4.1-2036 про необхідне обґрунтування експериментальної перевірки і використання інноваційних технологій при створенні необхідних складових систем ППФП студентів ВНЗ.

Згідно з рішенням колегії Міністерства освіти і науки України “Мета реформи у вищій школі – якість і доступність освіти” від 2 квітня 2009 р., протокол № 4/1-4, та з метою вдосконалення нормативної частини змісту підготовки фахівців і підвищення якості вищої освіти було передбачено організацію навчальних занять з фізичного виховання в обсязі чотирьох годин на тиждень як позакредитної дисципліни [1,2]. Для студентів першого і другого курсів фізичне виховання передбачено планувати як аудиторне навантаження. Разом з тим Міністерство освіти та науки України скоротило загальний тижневий обсяг годин занять студентів за всіма предметами навчання з 36 до 30 годин на тиждень, визначаючи частину цього навантаження як самостійні заняття. Усе це змушує ВНЗ скорочувати обсяг годин на непрофільючі предмети, до яких відносять і фізичне виховання. Враховуючи, що фізичне виховання стає позакредитною дисципліною, офіційно ліквідується програмно-нормативна статистична звітність, така як проміжний модульний контроль, заліки, іспити, Державна статистична звітність з фізичної підготовленості студентів згідно з державними тестами фізичної підготовленості населення України. Студенти позбавляються обов'язковості під час навчання у ВНЗ відвідувати аудиторні заняття з фізичного виховання, їм надається законне право вибору видів і форм занять. Це революційне рішення при високих вимогах з інших предметів на сучасному етапі не сприяє організації процесу фізичного виховання у ВНЗ. При цьому є намагання адаптувати процес і зміст навчання, присвоєння професійних кваліфікацій відповідно до норм і вимог, які існують в Європі, світі [6]. Нині у ВНЗ України здійснюється підготовка фахівців за 76 напрямками, 577 спеціальностями. Неможливо вирішувати проблеми сьогоденного дня вчорашніми нормативними методами. Звичайно, необхідні особистісно-центровані моделі професійно-прикладної фізичної підготовки, в яких буде зроблено акцент на самоуправління студентів і позбавлення зовнішнього примусу. Перебудова освіти в руслі Болонського процесу передбачає впровадження нових методів навчання, ступеневої системи освіти, нових кредитно-модульних технологій, інформаційних технологій, відмову від авторитарного нормативного підходу, що є новим якісним етапом в історії вузівської освіти.

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 31.08.2009 № 1/9-582 “Про організацію занять з дисципліни «Фізичне виховання у ВНЗ України» передбачено для ВНЗ, що забезпечують підготовку фахівців на освітньому рівні “бакалавр”, до циклу гуманітарних дисциплін за вибором студентів обов'язково включати дисципліну “Фізичне виховання”, що сприяє гуманізації, індивідуалізації, демократизації системи фізичного виховання, але відповідно підвищує вимоги і актуальність теоретико-методичного обґрунтування концепції ППФП, що сприятиме спеціалізації педагогічного процесу в напрямку ППФП з майбутніх спеціальностей [2].

ВИСНОВКИ. Згідно з Указом Президента України “Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні”, з метою подальшого розвитку освіти в Україні, її інтеграції в європейський освітній простір необхідно здійснити низку заходів, спрямованих на реалізацію в Україні положень Болонської декларації. Зокрема, необхідно розробити та затвердити нові переліки напрямів (спеціальностей), за якими здійснюватиметься підготовка фахівців у вищих навчальних закладах, а також державні стандарти вищої освіти, вирішити питання вдосконалення мережі вищих навчальних закладів, їх підпорядкування, створення в установленому порядку укрупнених регіональних університетів, утворення міжвідомчої комісії з підтримки Болонського процесу в Україні. Сучасні зміни техніко-технологічних засад виробництва, структури трудових зусиль і функціональної ролі людини, орієнтирів в економіці і політиці вимагають розробки ефективного програмно-нормативного забезпечення технологій організації професійно-прикладної фізичної підготовки студентів. Контекст-аналіз програми фізичного виховання показує, що 34 % змісту існуючої програми ВНЗ присвячено ППФП. Одним з головних критеріїв ефективності фізичного виховання випускників вищого навчального закладу є знання основ ППФП і уміння застосовувати їх на практиці, а також виконання відомчих нормативів ППФП [4]. Отже, викладений матеріал існуючих проблем обумовлює необхідність дослідження і теоретико-методичного обґрунтування системи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих медичних навчальних закладів на засадах законодавчо-правового поля.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>
2. Законодавча база фізичної культури та спорту в Україні // http://www.noc-ukr.org/ua/officialdocuments/nok_law.html
3. Дяченко А. Шляхи організації професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх лікарів в умовах кредитно-модульної системи / А. Дяченко, Т.Гусєв // Физическое воспитание и спортивное совершенствование студентов: современные инновационные технологии : научная монография / под. ред. проф. Раевского Р.Т. – О. : Наука и техника, 2008. – С. 173–175.
4. Раєвський Р. Т. Навчальна програма для вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації / Р. Т. Раєвський, М. О. Третьяков, С. М. Канишевський. – К., 2003. – 28 с.
5. Самсонова Е.А. Професійно-прикладна фізична підготовка середі студентів медичного університету / Е.А.Самсонова, А.Ю. Самсонова. - <http://sci-article.ru/stat.php?i=1403452176>
6. Standarts-based physical education curriculum development / ed. J. Lund, D. Tannehill. – Boston : Jones and Bartlett's Publishers, 2005. – 338 p.
7. Włodzimierz Chodiniow, Marcin Kaca. Wybrane determinanty wyniku sportowego w kajakarstwie wśród studentów politechniki Radomskiej.
8. Golbik Ewa. Wpływ zjawisk kryzysowych na proces wychowania dzieci i młodzieży. Część III. "Czynniki ogólnospołeczne modelujące procesy wychowawcze okresu transformacji".
9. Romanowska-Tołłoczko Anna, Golbik Ewa. Autorytet rodziców a skuteczność oddziaływań wychowawczych.

. Саенко С.В.

Національний технічний університет України “КПІ”

БИОМЕХАНИЧНИЙ АНАЛІЗ СТАТОДИНАМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ТІЛА СТУДЕНТІВ НТУУ “КПІ”, КОТРИ ЗАЙМАЮТЬСЯ БОРТЬБОЮ НА ПОЯСАХ АЛИШ

У статті представлені результати досліджень статодинамічної стійкості тіла студентів, які займаються боротьбою на поясах Аlish.

Ключові слова: стабілографія, статодинамічна стійкість, біомеханічні показники, студенти, борці, аlish.

Саенко С.В. Биомеханический анализ статодинамической устойчивости тела студентов НТУУ “КПИ”, которые занимаются борьбой на поясах аlysh.

В статье представлены результаты исследования статодинамической устойчивости тела студентов, занимающихся борьбой на поясах аlysh.

Ключевые слова: стабилиография, статодинамическая устойчивость, биомеханические показатели, студенты, борцы, аlysh.

Saenko S.V. The biomechanical analysis of statical-dynamic body firmness of the students NTUU “KPI”, which training in belt wrestling Alysh.

The article presents the results of the study statical - dynamic body firmness of the students which training in belt wrestling alysh.